

Lindås kommune
Kvernhusmyrane 20
5914 ISDALSTØ

LINDÅS KOMMUNE	
Klassering	
19 NOV 2018	
Ark. saksn. 17/3767	Løpenc.
Saksh.	Tilgangskode

Vår referanse:
106146/1542029

Ansvarlig advokat:
Olav Pedersen

Dato:
14. november 2018

SAK 17/3767 - KLAGE PÅ DELVIS DEKNING AV SAKSKOSTNADER

1 Innledning

Vi viser til kommunens vedtak av 30.10.2018 om delvis innvilgelse av saks kostnader i sak 17/3767 – 18/32469.

Det er krevd saks kostnader på kr. 28 680,- eks. mva. i saken, og kommunen har innvilget kr. 9 375,- eks. mva.

På vegne av tiltakshaver påklages vedtaket. Klagefristen er 20.11.2018, og klagen er rettidig.

Spørsmålet i saken er hvorvidt de påløpte kostnadene i saken har vært «nødvendig(e)» for å få omgjort vedtaket, jf. fvl. § 36. Vi er ikke enige i kommunens argumentasjon på dette punktet.

2 De enkelte fratrukkene fra kommunen

Kommunen viser først til fvl. § 12 om at en part har rett til å la seg bistå av advokat eller annen fullmektig, og skriver at

«Ordlyden viser til bistand av en advokat eller en rettshjelper. Deler av kravet er knytt til ansvarleg advokat Olav Pedersen sitt arbeid ... Kommunen legg til grunn at det er advokatfullmektig, Camilla Heggø Olsen, som representerer tiltakshavar. Det går og fram av tilsendt krav og signerte skriv i saka, samt den munnlege kontakten som har vore med kommunen. Det er utgifter til ein advokat eller retsshjelper som kan dekkes. Arbeidet til ansvarleg advokat Olav Pedersen, fell difor bort. Det må såleis gjerast frådrag for utgifter knytt til dette arbeidet.»

Kommunen synes å gjøre gjeldende at bruk av to advokater (her advokat/partner og fullmektig) automatisk medfører at kostnadene har vært unødvendige. Denne argumentasjonen kan ikke støttes av kildene tilknyttet nødvendighetsvurderingen, tvert imot.

Harris arbeider naturligvis for å få saken gjennomført for en lavest mulig kostnad for våre klienter. Arbeidet fordeles mellom advokat/partner og fullmektig for å få en rasjonell fordeling av arbeidsoppgaver. Det er m.a.o. ikke tale om dobbeltarbeid, men at fullmektigen utfører arbeid

Harris Advokatfirma AS
Dreggsallmenningen 10/12
5003 Bergen
NO 921 027 583 MVA

Postboks 4115 Sandviken
5835 Bergen
Tlf.: 55 30 27 00

Den norske advokatforening
Globaladvocaten
Advocatia

som advokaten kunne gjort for en høyere timepris. Det bør ikke opprettes en praksis som medfører at man må unngå slik arbeidsfordeling i denne typen saker.

Videre skriver kommunen at samtaler mellom ansvarlig advokat Olav Pedersen og advokatfullmektig Camilla Heggø Olsen ikke kan kreves dekket under henvisning til at det ikke er «*naudsynt at det [er] kommunen som skal dekke utgiftene til opplæring av fullmektig*».

Det må være rom for at en advokatfullmektig diskuterer saken med ansvarlig advokat, spesielt i en så komplisert sak som dette.

I den sammenheng viser vi til vedtak fra Fylkesmannen i Hordaland ifm. klage på vedtak om delvis innvilgelse av sakskostnader fra Bergen kommune (se vedlegg).

I denne saken hadde kommunen gjort et betydelig kutt i sakskostnadene, og vedtaket ble delvis omgjort av Fylkesmannen. Ansvarlig advokat hadde arbeidet i underkant av 10 timer, og Fylkesmannen innvilget dekning av 2 timer og 45 minutter, inkludert samtaler med advokatfullmektig på saken, møte med klient og annenmannskontroll av klage.

Til sammenligning, er det i denne saken tale om 2 timer og 50 minutter utført av ansvarlig advokat, Olav Pedersen. Dette er forarbeide før møte med klient, møte med klient, annenmannskontroll og oppfølging, samt intern konferanse med advokatfullmektig Camilla Heggø Olsen. I lys av ovennevnte vedtak fra Fylkesmannen, må dette anses som sakskostnader som har vært «*nødvendige*».

Vi viser dessuten til at bruk av fullmektig med en betydelig lavere timesats (kr. 1 500,-) enn det som er alminnelig for advokater, har gjort at sakskostnadene totalt sett blir mindre enn dersom en advokat skal utføre alt arbeidet til full timesats (kr. 2 200,-).

Til illustrasjon er det fakturert totalt 19,6 timer i saken, og totalt kr. 28 680,-. Dersom det skulle belastes fullt advokatsalær for disse timene, ville det utgjort kr. 43 120,- (en differanse på kr. 14 440,-). Timetallet er naturligvis noe høyere på grunn av bruk av fullmektig, men ikke så mye at man ville fått en lavere totalsum kun ved bruk av advokat.

Som det fremgår av belastningsrapporten, har vi for øvrig allerede kuttet i utgiftene sammenlignet med faktisk medgått tid.

Som Geir Woxholth skriver i Forvaltningsloven med kommentarer s. 588, kan reglene i fvl. § 36 ses i sammenheng med reglene om saksomkostninger i tvisteloven kap. 20. Domstolene kutter ikke i saksomkostnadene på grunn av bruk av flere advokater, men ser kun på hvorvidt totalbeløpet er forsvarlig/nødvendig i den konkrete saken.

Kommunen skriver også at det må gjøres fradrag for utgifter registrert 29.08.2018 og 30.08.2018 fordi disse utgiftene knytter seg til arbeid utført etter vedtaket i PMU. Dette er ikke del av de utgifter som er krevd dekket. Utgiftene som er krevd dekket utgjør kr. 28 680,- eks. mva. Dersom vi hadde krevd utgiftene registrert disse to dagene, ville det totale beløpet utgjort kr. 29 996,66,- eks. mva.

Beløpet som ble krevd dekket er markert med gult og benevnt «Sum Fakturert» i belastningsrapporten som ble vedlagt kravet. Dvs. at det var utgiftene over det gule som ble krevd dekket, men vi ser at det kunne vært mer presist angitt hvilke timer som ble krevd dekket.

Kommunen har videre gjort fratrukk for arbeid ifm. utarbeidelse av klagen på avslag på dispensasjon under henvisning til at kun den subsidiære anførselen i klagen ble tatt til følge i klagebehandlingen. Kommunen foretar en «*skjønnsmessig vurdering*» og gjør fullt fratrukk fra datoene hvor faktureringsbenevnelsen er «Klage utkast».

Vi er ikke enig i fratrukket som er gjort.

Det er riktig at prinsipielt ble anført at det ikke var nødvendig med dispensasjon fra LNF-formålet. Argumentene for å underbygge denne anførselen, var imidlertid i store trekk de samme som for dispensasjonsvurderingen. Begrunnelsen for at tiltaket var i tråd med LNF-formålet, er tilnærmet den samme som begrunnelsen for at tiltaket ikke innebærer en vesentlig tilsidesettelse av hensynene bak LNF-formålet og at fordelene ved dispensasjon klart overstiger ulempene.

Det fremstår som lite skjønnsomt å gjøre fullt fratrukk for medgått tid til å skrive klageutkastet når det er så nær sammenheng mellom disse to vurderingene.

3 Avslutning

Det anføres etter dette at de oppgitte sakskostnadene på kr. 28 680,- eks. mva. har vært «*nødvendig(e)*» for å få omgjort vedtaket.

Med vennlig hilsen
Harris Advokatfirma AS

Camilla Heggø Olsen
Advokatfullmektig
cho@harris.no
926 96 897

Fylkesmannen i Hordaland

Saksbehandler, telefon
Hilde Skogli, 55 57 23 63

Vår dato
05.07.2018
Deres dato
18.04.2018

Vår referanse
2018/5143 423.1
Deres referanse

Bergen kommune
Postboks 7700
5020 Bergen

Bergen - gnr 93 bnr 234 - uthus/bod bruksendring – klage på vedtak om delvis innvilgelse av sakskostnader

Vi viser til oversendelse av klagesak fra Bergen kommune, mottatt her den 18.04.2018.

Vedtak:

Fylkesmannen omgjør delvis Bergen kommune sitt vedtak av 30.11.2017. Bergen kommune blir pålagt å dekke klager sine sakskostnader med kr. 57.318,- inkl. mva.

Sakens bakgrunn

Den 23.07.2015 ga Bergen kommune v/ plan- og bygningsetaten avslag på søknad om legalisering av naust til fritidsbolig, samt legalisering av fasadeendring på naust.

Avslaget ble påklaget av Advokatfirmaet Harris, på vegne av tiltakshaverne Tone Sandven og Trond Sandven, den 28.08.2015. Supplerende klage ble sendt den 07.12.2015.

Klagesaken ble behandlet av komité for miljø og byutvikling i møte den 03.11.2016, sak 325-16. Klagen ble tatt til følge.

I brev av 22.11.2016 fremsatte Advokatfirmaet Harris krav om dekning i sakskostnader etter forvaltningsloven (fvl) § 36. Kravet er på totalt kr. 82.003,- inkl. mva.

Bergen kommune innvilget kravet delvis i vedtak av 30.11.2017. Det ble innvilget sakskostnader på totalt kr. 26.563,- inkl. mva.

Vedtaket om delvis innvilgelse av sakskostnader ble påklaget av Advokatfirmaet Harris den 21.12.2017. Klager anfører at de oppgitte sakskostnadene på kr. 82.003,- inkl. mva. har vært «nødvendige» for å få omgjort kommunens avslag, jf. fvl § 36.

Kommunen vurderte klagen den 18.04.2018, men fant ikke grunn til å endre sitt vedtak. Saken ble deretter sendt til Fylkesmannen for endelig avgjørelse.

Fylkesmannens vurdering

Forvaltningsloven gjelder for Fylkesmannens saksbehandling. Fylkesmannen kan prøve alle sider av saken, og enten stadfeste, omgjøre eller oppheve kommunens vedtak, jf. fvl § 34.

Det fremgår av fvl § 36 at «[n]år et vedtak blir endret til gunst for en part, skal han tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det.»

Komiteens oppheving av fagetatens avslag innebærer at vedtaket er «endret til gunst» for tiltakshaver.

Hovedregelen er at en part skal få dekket vesentlige og nødvendige kostnader som knytter seg til endringen av vedtaket, jf. fvl § 36 og Justisdepartementet sitt rundskriv G-37/95. Kravet om at kostnadene må være «vesentlige» er ment å skulle utelukke småutgifter og parten sitt eget arbeid med saken, mens f.eks. advokatutgifter og utgifter til annen juridisk bistand blir omfattet av «vesentlig»-kravet. Utgiftene i denne saken må dermed regnes for å være vesentlige.

Vurderingen av hva som er «nødvendig» er toleddet. Det første kriteriet i vurderingen er at kostnaden må være knyttet til endring av vedtaket. Kostnadene må dermed være påløpt i perioden mellom vedtaksdato for det vedtaket som er påklaget og det vedtak som endrer det første vedtaket. Den dekningsberettigede perioden i denne saken vil derfor være perioden mellom kommunens avslag den 23.07.2015 og frem til komiteen tok klagen til følge den 03.11.2016.

En av postene i sakskostnadskravet fra Advokatfirmaet Harris er pådratt den 06.11.2016 og faller utenfor den dekningsberettigede perioden. Det gjøres derfor fradrag for dette arbeidet (45 min).

Ved vurderingen av om bistand har vært nødvendig, skal det blant annet legges vekt på om saken har et komplisert faktum eller reiser kompliserte juridiske spørsmål. Spørsmålet om hva som er nødvendig må vurderes konkret fra sak til sak. Sivilombudsmannen har i sak 603/86 lagt til grunn at nødvendighetsspørsmålet ikke kan oppfattes som en rent objektiv norm, og det er ikke uten videre avgjørende om utfallet av klagesaken kunne blitt det samme uten f.eks. advokathjelp.

Videre følger det også av Sivilombudsmannens sak 2009 s. 373 (sak 2009/94):

«Spørsmålet om hvilke kostnader som har vært nødvendige, må avgjøres etter en konkret vurdering med utgangspunkt i hva parten og dennes advokat med rimelighet har oppfattet som naturlige tiltak for å få endret vedtaket. Det er altså ikke avgjørende om utgiftene objektivt sett har vært nødvendige. Dette innebærer imidlertid ikke at det fullt ut er opp til parten eller dennes advokat å avgjøre hvilke utgifter som er nødvendige og dermed dekningsberettigede. I så fall ville begrensningen til "nødvendige" kostnader mistet mye av sin reelle betydning. Dekningsadgangen omfatter kun utgifter til tiltak som med rimelighet kan ha vært oppfattet som naturlige.»

Fylkesmannen må etter dette vurdere hva parten selv og advokaten med rimelighet kan ha oppfattet som naturlige tiltak i saken.

I sakskostnadskravet vises det til at det i klagen redegjøres for hvilket regelverk som gjaldt på tiltakstidspunktet (1964), dagjeldende lov sitt anvendelsesområde, reglene for bruksendring

og søknadsplikt, vilkårene for dispensasjon fra plankravet, byggeforbud i strandsonen og planformålet samt vilkårene i plan- og bygningsloven (pbl) § 29-2-. Det anføres at dette er argumentasjon som det er naturlig å innhente juridisk bistand for å fremføre. Det fremheves at problemstillingen knyttet til 1924-lovens anvendelsesområde medførte behov for inngående kildesøk, herunder undersøkelser på Bergen Offentlige Bibliotek.

I vedtak av 30.11.2017 skriver kommunen at i dette tilfellet var saken godt nok opplyst både i det påklagede vedtaket og gjennom klagen, noe som begrenser hvor omfattende arbeid advokaten måtte gjøre for å få oversikt over og fremstille sakens problemstillinger. Det vektlegges at utredninger i forhold til eldre lovgivning i denne saken har utgjort en del merarbeid, men kommunen finner likevel at saken kun er av middels vanskelighetsgrad.

Fylkesmannen har gått gjennom sakskostnadskravet. Vi er ikke enig med kommunen i at det bare skal innvilges dekning av 17 timer i denne saken. Vi vil i det følgende redegjøre for hvilke utgifter vi finner har vært «nødvendige», jf. fvl § 36.

Utgifter til advokatfullmektig Ingrid Årskog Storevik

I timelisten til advokatfullmektig Ingrid Årskog Storevik er det fakturert 1 time og 25 min for arbeid som er utført 18.09.2015, 21.10.2015, 04.11.2015, 11.11.2015 og 16.12.2015. Vi kan ikke se at det er redegjort for hvorfor disse postene har vært nødvendige for å få endret vedtaket, jf. fvl § 36. Det gjøres derfor fradrag for disse postene.

Det fremgår av timelisten at det er brukt totalt 2 timer i perioden 17.08.2015-21.08.2015 som gjelder mottakelse av oppdrag og arbeid med å sette seg inn i saken. Vi finner at disse utgiftene har vært nødvendige og kan kreves dekket etter fvl § 36.

I perioden 24.08.2015-26.08.2015 er det medgått 3 timer og 30 minutter til å skrive fristavbrytende klage. Disse utgiftene anser vi som nødvendige, jf. fvl § 36.

Postene datert 17.10.2015, 19.10.2015, 09.11.2015, 13.11.2015 - 19.11.2015, samt 05.12.2015 - 07.12.2015 har gått med til å supplere klagen. Det utgjør totalt 12 timer og 15 minutter. Vi anser disse utgiftene som nødvendige, jf. fvl § 36.

Postene datert 22.01.2016 - 03.03.2016, samt 24.08.2016 - 26.08.2016, 30.08.2016 - 31.08.2016 utgjør totalt 5 timer og 20 min, og relaterer seg til arbeid i perioden etter fagnotatet. Fylkesmannen finner at det må være rom for å komme med ytterligere merknader og kommentarer til fagnotatet, når tiltakshaver fortsatt er uenig med kommunens vurdering. Tidsbruken er rimelig. Innholdet fremstår heller ikke som ren repetisjon. Vi anser derfor utgiftene som nødvendige, jf. fvl § 36.

I perioden 22.09.2016 - 04.10.2016 er det fakturert 7 timer og 15 minutter. Dette er utgifter som har påløpt i perioden frem mot komiteens behandling, inkludert tid som er brukt på å forberede og holde deputasjon for komiteen. Vi er enig med kommunen i at saken allerede på dette tidspunktet var godt opplyst. Vi har likevel forståelse for at det er brukt en del tid på forberedelse mot deputasjon for komiteen, all den tid klagerne fortsatt ikke hadde fått medhold fra kommunen på sin klage. Det er vanskelig å si om det er det skriftlige materialet eller selve innlegget som har medført at komiteen opphevet fagetatens vedtak. Komiteen har imidlertid endret vedtaket, og vi anser utgiftene i denne perioden som nødvendige for å få endret vedtaket, jf. fvl § 36.

Postene fra 09.10.2016 – 02.11.2016 gjelder korrespondanse med klient og ansvarlig advokat, og er i etterkant av komiteens vedtak. Vi finner ikke at disse utgiftene har vært nødvendige for å få endret vedtaket. Det gjøres derfor fratrukk for disse postene.

Utgifter til advokat Stig J. Harris

Når det gjelder timelisten til Stig J. Harris har Bergen kommune lagt til grunn at dette er dobbeltarbeid, og at det derfor ikke kan kreves dekket. Fylkesmannen er delvis enig med kommunen. Vi finner likevel at noen av utgiftene som gjelder Harris kan kreves dekket. Vi viser her til at Storevik er advokatfullmektig. Det må være rom for at fullmektigen diskuterer saken med ansvarlig advokat, spesielt i en så komplisert sak som dette. Vi har derfor funnet at deler av arbeidet utført av advokat Harris har vært nødvendig.

Etter vår vurdering har arbeidet som gjelder samtaler med Storevik, annenmannskontroll og arbeid med deputasjonen har vært nødvendig for å få endret vedtaket. Postene som gjelder 21.08.2015, 25.08.2015, 27.08.2015, 19.11.2015, 29.09.2016 og 04.10.2016, totalt 2 timer og 45 minutter kan dermed kreves dekket etter fvl § 36.

Konklusjon

Fylkesmannen konkluderer etter dette med at ikke alle kostnadene i kravet kan kreves dekket etter fvl § 36, da ikke alle kostnadene har vært «nødvendig» for å få endret vedtaket, jf. fvl § 36.

Det arbeidet Fylkesmannen finner at har vært «nødvendig» for å få endret vedtaket utgjør totalt 33 timer og 5 minutter. 17 timer og 45 minutter av disse er utført av Storevik med en timepris på kr. 1250,- eks. mva. 12 timer og 35 minutter er utført av Storevik med en timepris på kr. 1400,- eks. mva. 2 timer og 24 minutter er utført av Harris med en timepris på kr. 2200,- eks. mva.

Beløpet som kan kreves dekket utgjør etter dette totalt kr. 57.318,- inkl. mva. Fylkesmannen pålegger med dette kommunen å dekke sakskostnadene, jf. fvl § 36 tredje ledd tredje punktum.

Fylkesmannen har etter dette funnet grunn til å delvis omgjøre kommunens vedtak av 30.11.2017. Klagen har delvis ført frem.

Fylkesmannens vedtak er endelig og kan ikke påklages, jf. fvl § 28 tredje ledd.

Vi gjør videre oppmerksom på retten til å få dekket vesentlige og nødvendige sakskostnader etter fvl § 36. Et eventuelt sakskostnadskrav må sendes til Fylkesmannen i Hordaland innen tre uker.

Med hilsen

Anne Kjersti Sande
seksjonsleder

Hilde Skogli
rådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift.

Kopi til:

ADVOKATFIRMAET HARRIS DA Postboks 4115 Sandviken 5835 BERGEN